

GAZETA LWOWSKA

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI:
LWÓW, UL. SŁOWACKIEGO 6. I-sze p.
Redaktor naczelny przyjmuje codziennie
od godziny 11—12.
Listy należy frankować. — Reklamacje otwarte
wolne od opłaty.

Telefony:
REDAKCJI
21—18
ADMINISTRACJI
21—17

WYCHODZI CODZIENNIE O GODZINIE 3-ciej POPO-
LUDNIU Z WYJĄTKIEM DNI POŚWIĄTECZNYCH

REDAKTOR NACZELNY I ODPOWIEDZIALNY
Dr. MARCELI SZAROTA.

CENA
NUMERU

20 gr.

PRENUMERATA:

Miejscowa miesięcznie: bez dostawy do do-
mu 4-80 — z dostawą 5-30. — Zamiejscowa
miesięcznie z przesyłką pocztową 5-30 —
Zagranicą 7— P. K. O. Nr. 141.690

Jakimi drogami pójdzie Anglja?

Wynik wyborów do parlamentu angielskiego jest zdarzeniem, którego znaczenia nie wolno lekceważyć ani niedoceniać. Następstwa nowego stanu rzeczy nie ograniczą się bynajmniej do wewnętrznych stosunków Zjednoczonego Królestwa, lecz wywrą równocześnie silny wpływ na sprawy światowe.

Bezprzykładne zwycięstwo zwolenników rządu narodowego otwiera przed Anglią nowe perspektywy. Wybory odbywały się na platformie ratowania imperjum od utraty swego dotychczasowego stanowiska w świecie a temsamem od stopniowego upadku. Wyborca angielski dał dowód, że przestał już eksperymentować, że po smutnych doświadczeniach, doznanym w czasie rządów socjalistycznych pragnie teraz rządu silnego, opartego o trwałe podstawy. Zwyciężył w ostatnich wyborach ten zdrowy rozum, zmierzający do ratowania przedewszystkiem państwa. W okręgach przemysłowych z największą ilością bezrobotnych, na których poparcie Labour Party liczyła, w niezdotychczas dotychczas twierdząc jej, masy robotnicze głosowały na konserwatystów. Wyborcy zbuntowali się przeciw nakazom partji i poszli za głosem przekonania, że tylko wyrzeczenie się hasła i interesów partyjnych na rzecz interesów ogółu może wydzwignąć Anglię z otchłani kryzysu.

Konserwatyści przychodzą do władzy z pewnym jasno określonym, znanym powszechnie programem. Będzie to możliwie tensam program, który przyjął w ostatnich tygodniach Mac Donald, jako szef „rządu narodowego”.

Pod względem gospodarczym pójdzie polityka nowych władców po linii cel ochronnych. Jak wiadomo, partje angielskie głosiły w ostatnich wyborach dwojakiego rodzaju lekarstwo na kryzys ekonomiczny. Liberalowie i laburzyści twierdzili, że tylko wolny handel czyli t. zw. „free trade” może pomóc Anglii w jej krytycznym położeniu. Konserwatyści natomiast domagali się „a free hand” tj. wolnej ręki do zaprowadzenia w Anglii ostrego protekcjonizmu. Kto wie nawet, czy właśnie to hasło konserwatystów nie przyczyniło się w znacznej mierze do ich zwycięstwa. Wyborcy wierzyli bowiem, że ograniczenie wwozu wzmocni produkcję wewnętrzną. Wprowadzenie cel będzie przeto jedną z pierwszych reform nowego rządu. Do barjery w postaci obniżonej wartości funta dołączy się druga barjera: taryfy celne. Czy w ten sposób Wielka Brytania potrafi zahamować bieg przesilenia gospodarczego, to oczywiście okaże dopiero przyszłość.

W dziedzinie polityki wewnętrznej można przewidywać obniżenie zapomóg na rzecz bezrobotnych, masowe obniżki płac i podwyżkę podatków. Zwężona też zapewne będzie działalność Związków zawodowych, przeciw którym krucjatę podjęli konserwatyści już przed kilku laty.

Przypuścić jednak należy, że we wszystkich tych dziedzinach umiarkowana większość partji konserwatywnej nie posunie się do niebezpiecznych eksperymentów, któreby ją zdyskre-

dytowały w oczach znacznego odłamku społeczeństwa. Oświadczenie Baldwinia po wyborach stwierdza, iż nie było to zwycięstwo jakiejś partji, lecz całego narodu, który wypowiedział się za współpracą wszystkich swych żywiołów.

W dziedzinie polityki zagranicznej spodziewać się należy zasadniczego zwrotu w stosunku Anglii do Francji a także i do Ameryki, który zaznaczył się zresztą już w koalicyjnym gabinecie Mac Donalda. Laburzyści, rezygnując z współpracy z Francją, rzucili hasło solidarności amerykańsko-angielskiej, oznaczające w polityce zachęte dla Włoch do współzawodnicstwa z osamotnioną Francją i nadzieję dla Niemiec, że będą mogły rewido-

wać traktaty pokojowe. Powrót konserwatystów do steru oznacza natomiast zbliżenie się do Francji, nienaruszalność Traktatu Wersalskiego, abstynencję wobec Niemiec, politykę silnej ręki w kolonjach, zawieszenie na kolku umowy handlowej angielsko-sowieckiej i wreszcie rywalizację ze Stanami Zjednoczonymi.

W ślad za tem można też przypuszczać, że rewizjonistyczna kampanja Niemiec, straciwszy szanse, jakie miała w dotychczasowej pozycji Labour Party, nie będzie już więcej zyskiwać na ostrości, co powinno przyczynić się do ogólnego uspokojenia.

Jak się ułoży stosunek nowego rządu angielskiego do Polski, w szczegó-

lach trudno już dzisiaj przewidzieć. Zdaje się jednak, że Polska nie ma żadnych powodów do oplakiwania klęski socjalistów angielskich. Labour Party była bowiem stronnictwem, stale niechętnie odnoszącem się względem Polski. Żadna z gazet europejskich nie popierała w tym stopniu antypolskich ruchów Ukraińców w Małopolsce Wschodniej, jak „The Manchester Guardian” organ laburzystów. Posłowie z tej grupy przyjeżdżali do Wschodniej Małopolski, wchodzili w kontakt z Ukraińcami, dając im nadzieję na pomoc Anglii w przeciwdziałaniu ugodzie polsko-ukraińskiej.

Rząd konserwatywny okazywał zawsze więcej zrozumienia dla interesów Polski, niż rządy socjalistyczne lub liberalne z pod znaku Lloyda Georgea. Z tego też względu możemy liczyć, że stanowisko Polski spotka się ze słusznijsem uwzględnieniem w Anglii, niż to się działo dotychczas.

Z ostatniej chwili.

Krakowski starosta grodzki zeznawał dziś w procesie Centrolewu.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 5 listopada. W dalszym ciągu procesu Centrolewu przesłuchano dziś dalszego świadka, starostę grodzkiego w Krakowie Małuszynskiego, który opowiadał o kongresie krakowskim i o przygotowaniach do tegoż. Wszystkie wiadomości świadek otrzymywał przeważnie od referentów. Świadek szczegółowo objaśnia o organizacji milicji, o tem, że trzonem i kadrą milicji w Krakowie było właściwie tylko 20 osób, lecz w razie potrzeby mobilizacji mogło być do dyspozycji władz 2 tys. osób.

Następnie dłuższy czas świadek wylicza skonfiskowane artykuły „Naprzodu” i cytując wszystkie tytuły, objaśnia, że artykuły te podburzały naród i obniżały powagę Rządu. M. in. cytuje artykuł b. posła Mastka, w którym ten opisuje, jak wręczono

kwiaty min. Grandi'emu w czasie jego pobytu w Krakowie.

Świadek opowiada, jak przeprowadzono rewizję w związku zawodowym przy ul. Zielonej w Krakowie, gdzie znaleziono kilka rewolwerów oraz szablę, stanowiącą własność niejakiego Wahnuta. Szabla ta, zdaniem świadka, była odebrana ulanom w czasie rozruchów krakowskich w 1923 r.

W czasie kongresu Centrolewu w Krakowie wybuchła w mieście wielka panika. Ludzie zakupywali prowianty na kilka dni, obawiając się rozruchów. Wśród ludności krążyły plotki, że należy spodziewać się wojny domowej.

Przeprowadzone rewizje w lokalach różnych organizacyj partyjnych nie ujawniły broni, natomiast wiele broni znaleziono w mieszkaniach członków tych partyj.

Zgon Artura Oppmana.

Warszawa, 5 listopada. (PAT). Dziś w nocy zmarł w Warszawie znakomity poeta Artur Oppman, znany pod pseudonimem Or-Ot. S. P. Artur Oppman niedomagał od 10 dni, lecz nie zwracał na swój stan uwagi. Wczoraj powrócił do domu o godzinie 7 wieczorem i wobec znacznego spadku sił udał się na spoczynek. Wskutek wystąpienia niepokojących objawów braku tchu, wezwano lekarza, który stwierdził ostre zapalenie płuc, silnie już rozwinięte. Wszelki ratunek był spóźniony. Po północy Or-Ot życie zakończył.

(Artur Oppman (Or - Ot) urodził się 14 sierpnia 1867 w Warszawie. Studja gimnazjalne kończył tamże, uniwersyteckie w Krakowie. Pierwsze poezje drukował w „Dzienniku dla wszystkich” w r. 1883. Oddzielnie: „Poezje” 1889, „Leccie pieśni”, „Fragmenty z epopei Napoleońskiej”, „Pieśni” 1894, „Stare Miasto” 1902, „Kronika Mieszczan” 1902, „Wybór poezji” 1900 (1/4 wyd.); w „Bibliotece pamiętek”: „Cytadela warszawska”, „Etapami na Sybir”, „Księstwo Warszawskie”, „Rok 1831”, „Rok 1863”. Kilkadziesiąt książek dla dzieci. Drobne poezje: w „Świecie” Konopnickiej (1885), „Kurjerze Warszawskim”, „Kłosach”, „Tygodniku Powszechnym”, „Tyg. Ilustr.”. Od r. 1901—1905 redagował „Wędrowca”, od 1905—1920 był współredaktorem „Tygodnika Ilustrowanego”, od 1921 redaguje „Zolnierza polskiego”).

Nowe walki w Mandzurji.

Tokio, 5 listopada. (PAT). Nad rzeką Nonni gdzie Japończycy prowadzą budowę mostu, doszło do poważnego starcia pomiędzy wojskami chińskimi i japońskimi. Jak slychać Japończycy wysłali z Taonan oddziały na pomoc walczącym.

Genewa, 5 listopada. (PAT). Donoszą tu o odpowiedzi ministra spraw zagr. Japonji na notę chińską z dnia

27 października, domagającą się, aby Japonja wyznaczyła swych przedstawicieli w celu porozumienia się z przedstawicielami Chin co do szczegółów przeprowadzenia ewakuacji oraz objęcia administracji ewakuowanych terytorjów. Odpowiedź japońska odsyła rząd chiński do deklaracji japońskiej z dnia 26 października w której przed stawiona została procedura uregulo-

wania incydentu w Mandzurji. Japonja dodaje, iż pragnie gorąco aby Chiny przystąpiły w najbliższym czasie do rokowań w celu porozumienia się co do punktów mających służyć za podstawę ustalenia normalnych stosunków między obu krajami.

Udaremnienie zamachu na Brianda.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 5 listopada. Z Paryża donoszą: Wczoraj w gmachu ministerstwa spraw wewnętrznych aresztowano kupca z Metz, nazwiskiem Collignon, który przed odjazdem do Paryża wygrażał się, że zamorduje Brianda z zemsty za jego politykę, szkodzącą narodowi francuskiemu.

Przed wykonaniem swego planu, sprawca niedoszedłego swego zamachu w niewiadomym na razie celu udał się najpierw do ministerstwa spraw wewn., aby uzyskać audjencję u premiera Laval.

Wiadomość o udaremnieniu zamachu na Brianda wywołała w Paryżu wielkie wrażenie. Policja prowadzi szczegółowe dochodzenia w tej sprawie.

Ford zakazuje używania maszyn.

Wiedeń, 5 listopada. (PAT). Prasa donosi z N. Jorku, że ze względu na przesilenie gospodarcze Ford zabronił używania w swoich dobrach maszyn rolniczych. W dobrach tych będą mogły być obecnie zatrudniane tylko siły ludzkie, dzięki czemu znajduje tam pracę prócz dotychczas zajętych 400 robotników rolnych jeszcze dalszych 200.

Centrala nielegalnych paszportów.

Wiedeń, 5 listopada. W związku z wykryciem komunistycznej frakcji fałszywych paszportów, dzienniki donoszą, że centrala ta dostarczała paszportów i innych dokumentów emigratornym i kurjerom sowieckim. Organizacja była nadzwyczaj rozgałęziona. Dotychczas aresztowano 14 osób. Za-chodzi podejrzenie, że centrala fałszowała nie tylko paszporty, lecz i inne dokumenty publiczne i prywatne. — (Ob. depesze na str. 2.)

Wczorajsze obrady Sejmu.

Warszawa. 4 listopada. (PAT.) Otwierając posiedzenie Sejmu Marszałek zakomunikował, że Ministerstwo Skarbu wniosło w dniu 31 października r. b. do Sejmu ustawę skarbową oraz preliminarz budżetowy na rok 1932/33.

Sprawy górnicze.

Po złożeniu ślubowania poselskiego przez posła Terlikowskiego (BB), poseł Jurczyk (BB) zreferował projekt ustawy o zamianie państwowych pól górniczych na pola górnicze stanowiące własność prywatną. Mówca zwraca uwagę, że transakcja ta przedstawia się dla Skarbu korzystnie, przy czym zauważył, że w razie nieuchwalenia tej ustawy, kopalnie zmuszone będą do zamknięcia wszystkich warsztatów pracy, wskutek czego przeszło 2000 osób straciłoby posady.

Poseł Roguszcza (NPR) krytykuje gospodarkę w przemyśle węglowym przyczem twierdzi, że proponowana transakcja jest szkodliwa dla skarbu Państwa i stawia wniosek formalny o odesłanie do komisji przemysłowo-handlowej.

Po końcowym przemówieniu sprawozdawcy wniosek posła Roguszcza odrzucono, projekt ustawy zaś przyjęto en bloc w drugim i trzecim czytaniu.

Zasilenie funduszu Izb Rzemieślniczych.

Następnie poseł Idzikowski (BB) złożył sprawozdanie Komisji przemysłowo-handlowej o rządowym projekcie ustawy, dotyczącym zasilenia funduszu Izb Rzemieślniczych. Projekt ten ma na celu zapewnienie Izdom potrzebnych funduszy na pokrycie niedoborów przez opodatkowanie warsztatów rzemieślniczych na terenie każdej Izby. Referent odiera twierdzenie jakoby był to nowy ciężar dla rzemieślników. Zestawienia cyfrowe wykazują, że niedobór wszystkich Izb rzemieślniczych wynosił w b. roku około 1,500.000 złotych. Drobnym warsztatów zarejestrowanych jest 260.000 a przeto na jeden warsztat przypada niecałe 50 groszy miesięcznie. Co się tyczy krytykowanego podziału wpływu z 15% dodatku do świadectw przemysłowych, to mówca wskazuje, że Ministerstwo podzieliło te wpływy tak, że dodek do świadectw II. i III. kategorii wykupionych przez przemysłowców, przeznaczony jest nie na Izby rzemieślnicze, lecz na Izby przemysłowo-handlowe.

W zakończeniu referent wnosi szereg poprawek do projektu ustawy.

Poseł Marjański (Kl. Nar.) krytykuje gospodarkę w Izbach rzemieślniczych. Twierdzi, że ustawa nakłada nowe ciężary na rzemieślników i że jest ustawa rzekomo szkodliwa. Klub Narodowy głosować będzie przeciwko ustawie.

Poseł Sommerstein (K. Ż.) krytykując omawiany projekt podkreśla, że Ministerstwo powinno raczej zająć się znolizowaniem samej ustawy o Izbach na podstawie poczynio-

Prawo rozwodowe w Hiszpanji.

Madryt. 4 listopada. (PAT.) Ukazał się dekret regulujący tymczasowo sprawę rozwodów. Wyroki rozwodowe wydawane będą przez sądy zwykłe z zastrzeżeniem zatwierdzenia ich przez prawodawstwo terytorjalne. Sądy kościelne będą mogły rozpatrywać podania o rozwód lub unieważnienie małżeństwa tylko w wypadku uznania rozwodu lub oświadczenia o nieważności małżeństwa przez sądy zwykłe.

nych doświadczeń. W końcu oświadcza, że Klub Żydowski jest przeciwny ustawie.

Ulgi dla przemysłu wojennego.

Poseł Ulrych zdawał z kolei sprawozdanie komisji skarbowej o rządowym projekcie ustawy dotyczącej

Po końcowym przemówieniu referenta projekt ustawy przyjęto w drugim i trzecim czytaniu.

zwolnienia od cła sprzętu sprowadzanego dla potrzeb armji.

Wyjaśnienia Wiceministra Składkowskiego.

Po przemówieniu posła Arciszewskiego (Kl. Nar.) zabrał głos Wiceminister spraw wojskowych, generał Sławoj-Składkowski, który odpowiadał na zarzuty posła Arciszewskiego. Co do zarzutu, że wytwórnie wojskowe robią konkurencję fabrykom prywatnym, Wiceminister zwraca uwagę, że fabryki wojskowe, tak samo jak i wojsko muszą mieć pewne kadry na wypadek wojny i dlatego więc, że nie mają zamówień specjalnych, muszą się uciekać do pewnych sposobów celem podtrzymania kadr robotniczych. Dlatego np. fabryka karabinów w Warszawie wyrabia produkt, którego żadna fabryka w Polsce nie wytwarza, mianowicie maszyny do pisania.

Co się tyczy tantjem o których mówił poseł Arciszewski, to Wiceminister Składkowski stanowczo stwier-

dza, że żadnych tantjem w zakładach wojskowych, żadni oficerowie nie otrzymują. W wielu zakładach wojskowych do rad nadzorczych należą oficerowie, by zabezpieczyć interes wojskowy. Oficerowie ci, mówił Wiceminister za dodatkową pracę i za posiedzenia pobierają wynagrodzenie po 200 zł. miesięcznie. Nie jest to żadna tantjema, lecz wynagrodzenie ustanowione przez Wiceministra Składkowskiego i generała Konarzewskiego.

Po końcowym przemówieniu sprawozdawcy ustawę przyjęto en bloc w drugim i trzecim czytaniu.

Dalej po referacie posła Brzozowskiego przyjęto również w drugim i trzecim czytaniu ustawę o nadzwyczajnym przewozie oficerów i szeregowych rezerwy i pospolitego ruszenia oraz sprzętu wojskowego w czasie pokoju.

Ustawa o kolejach w czasie wojny.

Z kolei poseł Brzozowski zreferował projekt ustawy w sprawie zmiany ustawy z 27 marca 1920 r. o kolejach w czasie wojny.

Nowela ta zmienia ustawę z roku 1920, dodając w samym tytule „lub grożącego Państwu niebezpieczeństwa”. Artykuł pierwszy wspomnianej ustawy opiewa, że w chwili wybuchu wojny lub zarządzenia bądź ogólnej bądź częściowej mobilizacji, albo gdy tego wymaga interes obrony Państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów, powziętej na wniosek Ministra spraw wojskowych, wszystkie koleje żelazne podporządkowują się interesom obrony Państwa. Sprawozdawca obszernie omawia rolę jaką kolej odegrała przy poprzednich wojnach i odgrywa nadal, przyczem podkreśla wielką wagę jaką sfery wojskowe przywiązują do kolejnictwa. Referent omawia poszczególne artykuły projektu ustawy wskazując m. inn. że najistotniejsze zmiany zachodzą w artykule 7 mianowicie, że każdy funkcjonariusz kolejowy do 60 roku życia może być powołany do wojskowej służby kolejowej. No-

wela przesuwają granicę wieku z 50 do 60 lat, gdyż okazało się, że rezerwy są niedostateczne.

Po przemówieniach posłów Starzaka (BB) i Miedzińskiego, którzy w dłuższym wywodzie zbijali zarzuty mówców opozycyjnych oraz po końcowych wywodach sprawozdawcy posła Brzozowskiego, nowelę przyjęto w drugim i trzecim czytaniu.

W dyskusji nad nowelą zabierali jeszcze głos poseł Arciszewski Tomasz (PPS), który krytykował projekt ustawy zarzucając mu, że ma on na celu militarystkę kolejną, — oraz poseł Arciszewski Fran. (KN), który oświadczył, że zgłoszona przez niego poprawka, polegająca na wprowadzeniu do artykułu pierwszego terminu „zagrożenia Państwa wojną”, zamiast „interesu obrony Państwa” nie będzie przyjęta, Klub Narodowy powstrzyma się od głosowania.

Na tem posiedzenie Sejmu zamknięto.

Nota Brianda do Japonji.

Genewa. 4 listopada. (PAT.) Briand w charakterze przewodniczącego Rady Ligi wystosował do delegata japońskiego Joshizawy odpowiedź na notę z 26 ubiegłego miesiąca, stwierdzając identyczność stanowisk Japonji i Chin co do 4 punktów. Pozostaje jedynie niezgodny pierwszy punkt dotyczący poszanowania praw przyznanych Japonji w Mandżurji. W tej mierze Briand przypomina deklarację delegata chińskiego z 24 ubiegłego miesiąca

stwierdzającą, że Chiny zdecydowane są lojalnie wykonać wszystkie zobowiązania wynikające z raportu Ligi Narodów i dają tego dowód zobowiązując się rozwiązać wszelkie sporne kwestje z Japonją w drodze arbitrażu. W tych warunkach Briand zalecił obu rządów natychmiastowe wyznaczenie swoich delegatów w celu omówienia szczegółów przeprowadzenia ewakuacji wojsk.

Co było tematem konferencji między prem. Lavalem a amb. v. Hoeschem.

Berlin. 4 listopada. (PAT.) Do urzędu spraw zagranicznych nadszedł dziś obszerny raport ambasadora niemieckiego w Paryżu v. Hoescha o jego konferencji z premierem Lavalem. Dla rozpatrzenia tego raportu zebrał się gabinet Rzeszy, który obraduje od rana bez przerwy przez cały dzień. Komentarze niemieckie zgodnie podkreślają rozbieżność stanowisk Francji i Niemiec. Francja domaga się bezwzględного utrzymania w mocy planu Younga i rozpatrzenia najpierw

kwestji odszkodowań a potem dopiero długów prywatnych. Stanowisku temu Niemcy przeciwstawiają żądanie uregulowania najpierw kwestji kredytów zagranicznych. Zdaniem niemieckich kół politycznych, krótkoterminowe zadłużenie Niemiec stworzyło taką sytuację, że dopiero po jej gruntownym rozważeniu będzie można przystąpić do kwestji reparacji. Po zatem, zakres kompetencji komisji Banku Wypłat Międzynarodowych nie może być — zdaniem kół niemie-

ckich — ograniczony ramami planu Younga, lecz tak rozszerzony, by można było zbadać całokształt zdolności płatniczej Niemiec. Niemieckie koła polityczne uważają, że skreślenie tylko zobowiązań reparacyjnych, wykluczając pozatem pożyczki Davesa i Younga, byłoby niewystarczającym odciążeniem gospodarki niemieckiej. Jedynym wynikiem wczorajszych rozmów paryskich — pisze m. inn. Biuro Conti — zdaje się być chwilowo silne przeciwstawienie stanowisk Francji i Niemiec. Zadaniem dzisiejszych obrad gabinetu Rzeszy jest właśnie zajęcie stanowiska w tej sprawie.

Ataki niemieckie na finanse Francji.

Paryż. 4 listopada. (PAT.) Agencja Havasa donosi, iż środowiska finansowe paryskie śledzą z zaciekawieniem rozwój gwałtownej kampanji prowadzonej przez niektóre dzienniki niemieckie a mającej na celu szkoderzenie kredytowi Francji i podcięcie zaufania światowego dla polityki finansowej Francji. Najwybitniejsze osobistości świata finansowego Francji kategorycznie odmawiają wszelkich odpowiedzi na tego rodzaju kampanję niemiecką, której nikt w istocie poważnie nie bierze. Na giełdzie paryskiej uważają, iż kampanja ta prowadzona przez Niemcy przeładowana insynuacjami, dowodzi wielkiego błędu psychologicznego Niemiec w momencie kiedy właśnie Laval rozpoczyna z Rzeszą pertraktacje w sprawie spłat reparacyjnych. Pozatem środowiska finansowe Francji podkreślają fakt, iż władze kierownicze Banku Francji stwierdziły ostatnio jednomyślnie z Federal Reserve Bankiem w sprawie wszystkich zagadnień polityki monetarnej obecnej chwili. Należy jednocześnie zaznaczyć, iż polityka pieniężna Banku Francji oparta jest niezachwianie na „goldstandard” systemie, a depozyty złoza w Banku Francuskim osiągnęły wartość ostatnio 23 miliardów franków. Emitowane banknoty francuskie oparte są na potężnym podkładzie złoza w stosunku 100 za 100 i każdy banknot francuski może być w każdej chwili zmieniony na złoto.

Wznowienie wykładów na Uniwersytecie Jagiello.

Kraków. 4 listopada. (PAT.) Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego wydał następujący komunikat: Do młodzieży akademickiej. Ogłaszam niniejszem otwarcie uniwersytetu jutro w czwartek, dnia 5 listopada br. o godz. 7.30 rano, w nadziei, że żadne niepokoje już się nie powtórzą i że nie będzie potrzeby dokonywania ostrzejszych zarządzeń. Rektor Uniw. Jagiellońskiego K. Michalski.

Demokraci mają większość w kongresie amerykań.

Nowy Jork. 4 listopada. (PAT.) Rezultat wyborów uzupełniających do Izby reprezentantów, aczkolwiek jeszcze niekompletny wskazuje, że demokraci zyskali 1 mandat. Mają oni dotychczas 217, zaś republikanie 215. Poraz pierwszy od lat 13 w przydzium Izby i przydziałach poszczególnych komisji zasiadają demokraci.

Zdaleka i zbliska.

Telegraficzne wiadomości ze świata.

TOKIO. Gwałtowne trzęsienie ziemi dało się odczuć w północno-wschodniej części Japonji. Według dotychczasowych danych, ofiar w ludziach nie było. Straty wyrządzone trzęsieniem ziemi bardzo znaczne.

LONDYN. Burza morską. Od wczoraj nad znaczną częścią wysp angielskich szaleją bardzo gwałtowne wichry.

Afryka krainą tysiąca możliwości.

(Wywiad z konsulem polskim w Marsylii, p. Romanem Wegnerowiczem).

Kryzys a eksport. — Co może dać Afryka. — Eksport do kolonij francuskich. — Widoki i możliwości.

(Korespondencja własna „Gazety Lwowskiej“).

Ustawicznie powtarza się na wszelkie nuty i odcienie, że w Polsce jest źle, że eksport krajowy jest jeszcze w powijakach, że zagranica mało się nami zajmuje. Wzdycha się przytem zazwyczaj żałośnie: „trudno — kryzys“. Niewiele jednak naszych przemysłowców wykazuje rzeczowe zainteresowanie możliwościami rozwoju eksportu polskiego do krajów kolonialnych. Podaję poniżej w streszczeniu wywiad mój w tej kwestji z p. konsulem Rzeczypospolitej w Marsylii, Romanem Wegnerowiczem, znawcą stosunków afrykańskich i autorem paru prac o Algierze, Marokku i Tunisie.

„Mój Boże, pyta pan o możliwości eksportu polskiego do kolonij afrykańskich — mówi p. konsul Wegnerowicz — pracujemy nad tem usilnie. Przychodzą coprawda do nas częste zapytania, na które staramy się dawać wyczerpujące odpowiedzi. Zapytania te wykazują jednak częstokroć zupełną nieznajomość tutejszych stosunków. Nie wiem czy panu wiadomo, że eksportujemy w tej chwili do Francji i do kolonij afrykańskich: węgiel, maszyny rolnicze, dyktę, klepki dębowe i t. p., ale wszystko to jest jeszcze w stadium początkowym. Afryka może stać się krajem tysiąca możliwości, należy jednak możliwości te należycie wyzyskać“.

„Marsylja jest ośrodkiem promieniowania — ciągnie p. Wegnerowicz — polskiego eksportu na całą Afrykę francuską, którą staramy się pokryć siecią placówek, mogących w każdej chwili przyjść z pomocą obywatelowi polskiemu. Istnieją już polskie konsulaty honorowe w Algierze i Casablance. W stadium organizacji są również konsulaty honorowe w Tunisie i Oranie. Ponadto mamy w tych miejscowościach korespondentów Instytutu Eksportowego. Staramy się zawsze i wszędzie pomóc ludziom „którzyby chcieli“. Chodzi o to, by ludzi takich było więcej“.

„Wyprzedzili nas pod tym względem nasi sąsiedzi Czesi, którzy zara-

biają, bo potrafili się zorganizować. Jeśli jeden, drugi przedsiębiorca sparzył się dotychczas na Afryce, nie dowodzi to niczego, bowiem dotychczasowe poczynania były częstokroć chaotyczne. Możemy śmiało eksportować szereg produktów, nie wyłączając nawet wyrobów przemysłu ludowego. Najbardziej dziewiczym i obiecującym terenem na przyszłość jest Marokko. Tam się wdziera dopiero Europa. Tam potrzeba wszystkiego. Organizuje się, buduje, tworzy, gorączkowo, szybko. Powinniśmy zwrócić baczniejszą uwagę na Marokko“.

„Polski ruch turystyczny jest jesz-

Marsylja, w listopadzie 1931.

cze słaby. Wielu się mylnie zdaje, że Afryka, to jeszcze dzicz. My ze swej strony pomożemy zawsze wszelkim poczynaniom i ułatwimy organizację, bo tu naprawdę można zarobić“.

„Nie należy jednak wyobrażać sobie — kończy, uśmiechając się p. Wegnerowicz — że Afryka jest krainą obiecującą, do której można pojechać bez grosza w kieszeni, osiedlić się i niezwłocznie zagarnąć pieniądze. Kolonista musi mieć pieniądze, a producent — organizację. Jeśli się należycie zorganizujemy, może ogarniemy naszymi wpływami kolonie francuskie“.

J. L.

Dzień św. Huberta w Spale.

Tradycyjnym zwyczajem obchodzono dnia 3 listopada w Spale w obecności Pana Prezydenta, święto patrona myśliwych, św. Huberta. Do zawodów strzeleckich stanęła cała straż leśna nadleśnictwa spalskiego. — Zdjęcie nasze przedstawia moment wręczenia nagrody zwycięzcy w strzelaniu do tarczy leśniczemu Wróblewskiemu przez Pana Prezydenta.

Komunistyczna fabryka paszportów.

Wiedeń. 4 listopada. (PAT.) Policja wiedeńska wykryła dziś komunistyczną fabrykę fałszywych paszportów, prowadzoną na dużą skalę w IX. dzielnicy wiedeńskiej. Aresztowany

został komunistą niemiecki Willy Klos i komunistą austriacki Emeryk Klavir. Nadto aresztowano 10 osób zamieszanych w tę aferę. Przy dalszej rewizji znaleziono druki różnych kon-

Dr. STEFANJA ŁOBACZEWSKA.

Dookoła walki o organizację naszego szkolnictwa muzycznego.

Spór o organizację szkolnictwa muzycznego w Polsce, staje dziś w centrum naszych zagadnień kulturalnych. Nie ograniczając się do kół czysto fachowych, wciąga w wir namiętnej walki wszelkie sfery inteligancji, zapełnia sobą szpalty dzienników, rozognia umysły. To skoncentrowanie się opinii publicznej na problemie szkolnictwa zawodowego, jako na jednym z najdonioślejszych we współczesnym życiu muzycznym, należy bezwzględnie uważać za objaw zdrowy i dodatni, naturalnie o ile ono wyrasta samorzutnie z własnych potrzeb kulturalnych narodu, o ile jest jego odruchem naturalnym i szczerym, świadczącym o pełnym jego uświadomieniu intelektualnym i społecznym. Bo jasnym jest przecież, że od szeregu lat kwestja organizacji szkolnictwa muzycznego w Polsce nie była tak bardzo aktualną, jak właśnie w czasach ostatnich. Pomijając założenia ogólne, natury czysto technicznej, wynikłe z nowych warunków politycznych, pamiętać należy o tem, że zmiany, jakie się dokonały w muzyce europejskiej ostatniego ćwierćwiecza, należą do naj-

radykałniejszych w historii muzyki. Zmieniła się w stosunku do XIX wieku cała ideologia w muzyce, a wraz z nią i stosunek odtwórcy i słuchacza do dzieła muzycznego, co pociąga za sobą konieczność wprowadzenia nowych środków i form nauczania, różniących w stosunku do epoki nas poprzedzającej. Zaś wprowadzenie tych nowych środków i form nauczania jest w pierwszym rzędzie zadaniem zawodowych szkół muzycznych.

Wszystkie wymienione tu problemy były przedmiotem dyskusji Komisji opiniodawczej, obradującej w ciągu roku 1929 na temat organizacji i programu nauki w zawodowych szkołach muzycznych. Komu danem było wglądnięć w ówczesny warsztat pracy tej Komisji, złożonej z muzyków, praktyków, teoretyków całej Polski, ten miał sposobność przekonać się, ile się tam znalazło twórczej inicjatywy, powagi i zrozumienia ducha współczesności. Kto jednak śledzi bacznie kampanję, toczącą się obecnie w prasie wokoło problemów szkolnictwa muzycznego, temu nasuną się refleksje zupełnie innej natury. Gdzież przebrzmiał

po dwóch latach ofiarnej pracy ów ton powagi i skupienia, cechujący poczynania tych ludzi, ich górne porwy i piękne plany? Mała ich zaledwie garstka wytrwała przy dawnych ideałach, większość zdaje się już nic o nich dzisiaj nie wiedzieć. Rzeczy i sprawy ze społecznego punktu widzenia wielkie i ważne, zamiast zbliżyć się ku ostatnim stadiom swej realizacji, skarlłowaciały w walce konkurencyjnej, stały się narzędziem celów niskich i niejednokrotnie brudnych. Tak wydawałoby się przynajmniej, czytając odnośne artykuły: walczy się dziś nie o sprawy same, ale o ludzi, o hegemonję tej czy owej partji, a nawet niestety o czysto prywatne jej interesy.

„Nomina sunt odiosa“ — nie będę więc nawet próbowała wskazać na poszczególne fakty, rzucające ponury cień na sprawy wyżej poruszone, zwłaszcza, że w zawiłym, ustawicznie się komplikującym biegu wypadków, zatraciła się już możliwość sprawdzenia, gdzie kończy się wrodzona słabość natury ludzkiej, nieświadomie ściągająca na ziemię sfery ideału, a gdzie zaczyna się podła intryga, kupczenie kłamanem umiłowaniami tych ideałów i interes prywatny. Nie myślę też dociekać, kto rzucił pierwszy hasło tej walki partyjnej, chodzi mi w tym wypadku wyłącznie o rzeczy same, które w powodzi spaw prywatnych giną dla ogółu. Dlatego chciałabym choć na chwilę odwrócić uwagę czytelnika

sulatów, formularze paszportowe, świadectwa przynależności, tudzież poważny zbiór chemikalji potrzebnych do fałszowania dokumentów. Obfity materiał, który wpadł w ręce policji wiedeńskiej dowodzi, że fałszowano paszporty nie tylko do wszystkich państw europejskich, lecz także do państw z innych części świata. Oprócz paszportów fałszowano także podpisy urzędników działów paszportowych. Policja wiedeńska sądzi, że wykrycie drukarni fałszywych dokumentów jest dalszym ciągiem fabryki odkrytej przed siedmiu laty w Neuköln. Policja wiedeńska już od dłuższego czasu inwigilowała szajkę fałszerzy.

Jak donoszą dzienniki wiedeńskie, oprócz lokalu w IX. dzielnicy wysłędziła policja dwie filje położone w innych dzielnicach miasta. Śledztwo przybiera wielkie rozmiary.

Bilans Banku Polskiego.

Warszawa. 4 listopada. (PAT.) Bilans Banku Polskiego za III. dekadę października br. wykazuje zapas złota 594.013 tys. złotych tj. o 9004 tys. złotych więcej, niż w poprzedniej dekadzie. Pieniądze i należności zagraniczne zaliczone do pokrycia zmniejszyły się o 7867 tys. do 78332 tys., natomiast niezaliczone do pokrycia zwiększyły się o 4571 tys. do 131.517 tys. złotych.

Portfel wekslowy wykazuje wzrost o 30.685 tys. zł. i wynosi 652.147 tys. zł. Również i pożyczki zastawowe wzrosły o 683.000 zł. i wynoszą 112.907 tys. zł. Inne aktywa zmniejszyły się o 6852 tys. zł. do sumy 221.550 tys. zł.

W pasywach pozycja natychmiast płatnych zobowiązań zmalała o 72.163 tys. zł. do sumy 164.606 tys. zł.

Obieg biletów bankowych wzrósł o 100.477 tys. zł. i wynosi 1,254.024 tys. zł.

Stosunek procentowy pokrycia obrotu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań Banku wyłącznie złotem wynosi 41.87%, pokrycie kruszcowo-walutowe 37.49%, wreszcie pokrycie złotem samego tylko obiegu biletów bankowych wynosi 47.37%. Stopa dyskontowa Banku 7.5%, lombardowa 8.5%.

od tych małych spraw i małych ludzi, którzy je czynią przedmiotem swej polemiki, a przypomnieć rzeczy ważne, godne troski całego społeczeństwa.

Obawiam się, że zapewnienie bezstronności, które umieszczę na wstępie mojego artykułu, zostanie przyjęte przez czytelnika z pewnym niedowierzaniem. Może i słusznie. Bo któż z nas potrafi spojrzeć na ludzi i rzeczy okiem nieuprzedzonym w całym tego słowa znaczeniu? Świadomie, czy nieświadomie, sądzący zawsze przez pryzmat naszych osobistych przeżyć, upodobań i sentymentów; w tem nasza ułomność, ale zarazem i nasza wielkość. Bo tylko przez pryzmat osobistego, indywidualnego ustosunkowania się do ludzi i rzeczy, działamy twórczo w stosunku do naszego otoczenia. Nie o to więc chodzi, by wyzbyć się tego osobistego zabarwienia, bo to jest prawie niemożliwością. Chodzi w pierwszym rzędzie o uczciwość naszych sądów i bezwzględną czystość i bezinteresowność pobudek, które temi sądami kierują, o prawdę i szczerłość w stosunku do samego siebie, a przede wszystkim o ten moment, tak zrozumiały sam przez się, a jednak tak trudny do osiągnięcia w praktyce: by pobudki te zrodzone zostały z uczucia miłości, a nie nienawiści. Nie są to tylko górne słowa, ale jedyna prawda godna człowieka, bez której wszelkie atuty rzeczowości nawet są tylko czczym frazesem. Pra-

W trzynastą rocznicę.

Trzynaste lat mija od chwili, gdy nad Ziemią Polską zajaśniała jutrzienka wolności a Biały Orzeł Polski rozkuty z kajdan przepotężną wolą Wodza Narodu rozpostarł skrzydła swe do lotu w mocarstwową przyszłość.

W XIII-tą rocznicę tej wielkiej chwili Towarzystwo Przyjaciół Korpusu Kadetów Nr. 1 organizuje w dniu 8 listopada br. wspólnie z lwowską młodzieżą kadecką, zgodnie z dwuletnią tradycją Korpusu Kadetów Nr. 1, obchód święta odzyskania Niepodległości. Czyni to, pragnąc w ten sposób dać wyraz łączności i zrozumienia potrzeby współpracy starszego społeczeństwa z tą rycerską szkołą, chlubą lwowskiej ziemi, która, mając swą szczytną kartę w dziejach walk o wolność i potęgę Polski, śmiało kroczy w przyszłość, wiodąc młodzież do wielkiego celu.

Niechaj to wielkie Święto Odzyskania Wolności stanie się symbolem związku serc i wspólnych dążeń całego społeczeństwa do jednego celu: Mocarstwowej Polski, przez współpracę nad państwem wychowaniem młodzieży, drogą wytkniętą przez Wodza Narodu.

Prezes Towarzystwa:

(—) Dr. Wawrzyniec Kubala

Wiceprezydent m. Lwowa,

(—) Jan Lortz

Prezes Zw. Powstańców śląskich.

(—) Dr. Eug. Dobaczewski

Wiceprezes Zarządu Podokręgu Wileńskiego Związku Strzeleckiego.

(—) Stan. Masztalerz

Sekretarz Związku Powst. śląskich.

(—) Wacław Ptaszyński

Kmdt. Wileńskiego Okr. Zw. Strzeleckiego.

(—) Kazimierz Florek

Kmdt. Korpusu Kadetów Nr. 1.

(—) Dr. Adam Helczyński kpt.

Sekretarz Tow. Przyj. Korp. Kad. Nr. 1.

Towarzystwo Przyjaciół Korpusu Kadetów Nr. 1 wraz z Korpusem Kadetów Nr. 1 — przy współudziale orkiestry 26 p. p. pod batutą por. T. Szyfersa urządza w Teatrze Wielkim we Lwowie, dnia 8 listopada br. jako w Trzynastą Rocznicę Odzyskania Niepodległości uroczystą Akademię z bardzo bogatym programem. Zagai ją prezes Towarzystwa dr. Wawrzyniec

wda ta przeświecła dopiero niejako od wewnątrz wszystkie nasze poczynania na terenie ducha, nadaje im pewną wartość etyczną i społeczną i pozwala stanąć na gruncie wyższym ponad przeciętną codzienność i przypadkowość. Nie trzeba zaś sądzić, jakoby tego rodzaju nastawienie zarezerwowane być miało wyłącznie tylko dla spraw jakichś ostatecznych. Przeciwnie, ono może i musi być zrealizowane zarówno w tych rzeczach, które nam się wydają największe, jak i w najmniejszych; by spełnić ten postulat, trzeba tylko umieć być i pozostać człowiekiem. Jest to przecież tak mało, choć równocześnie i tak bardzo wiele.

Powiedziałam to wszystko dlatego tylko, by zaakcentować, że w obecnej walce o organizację szkolnictwa muzycznego, chodzi mi nie tylko o stronę czysto merytoryczną tej sprawy, ale też o metody, których się używa w tej walce. Że metody te nie pokrywają się bez reszty ze sformulowanym przed chwilą postulatem, to jest chyba jasnym dla każdego, kto zdołał uzyskać choćby tylko powierzchownie wgląd w tę kwestję. A że jako świadczące o niskim poziomie etycznym, nie mogą szkodzić sprawom i ludziom, przeciwko którym występują, lecz zwracają się raczej przeciwko tym, którzy je propagują, to chyba również jasne. Ale na razie dość o metodach. Przejdźmy do spraw, wokoło których walczy się w imię tych metod.

(Dok. nast.)

Kubala, wiceprezydent m. Lwowa. Przemówienie wygłosi dr. Kazimierz Zakrzewski, docent Uniwersytetu J. K.

Zjazd Wojewodów Wojew. poł.-wsch. obraduje dziś w Tarnopolu.

Tarnopol, 4 listopada. (PAT.) Jutro odbędzie się w Urzędzie Wojewódzkim w Tarnopolu Zjazd Wojewodów Małopolski Wschodniej przy udziale dowódcy O. K. VI. generała Popowicza, Kuratora okręgu szkolnego

W programie Chór Korpusu Kadetów Nr. 1 wykona szereg pieśni. Na zakończenie dramat w 4 aktach Bronisława Bakala p. t. „Więzień Magdeburga”. Początek o godz. 12-tej. Wstęp wolny.

go Świderskiego oraz delegata Ministerstwa Spraw Wewnętrznych inspektora Klotza. Tematem obrad będą aktualne sprawy gospodarcze i finansowe oraz sprawa pomocy dla bezrobotnych.

Zajścia na Uniwersytecie warszawskim.

Warszawa, 5 listopada. (PAT.) Jak donoszą pisma, wczoraj na terenie uniwersytetu doszło do nowych zajść. Kiedy studenci I roku prawa zaczęli tłumnie zapelniać salę wykładową w muzeum przemysłu i rolnictwa, pewna grupa rozpoczęła nawoływać do usunięcia studentów żydów ze sali. W rezultacie tych nawoływań na sali powstało zamieszanie i utarczki ze studentami żydami, których z sali usunięto. Następnie uczestnicy zajścia udali się pochodem do głównego gmachu uniwersytetu, chcąc tam także usunąć studentów żydów z sal wykładowych. W tym samym czasie odbywały się wybory syndyka trzeciego

roku prawa w gmachu głównym uniwersytetu warszawskiego, w czasie których również doszło do gorszących awantur anti-żydowskich. Zaalarmowani zajściami studenci żydzi zorganizowali samoobronę. Grupa studentów żydów licząca około 100 osób przeciwstawiła się atakowi. Wywiązała się walka na laski. Kres awanturze położyła policja rozpraszając walczących. Związek młodzieży demokratycznej szkół wyższych złożył na ręce rektora uniwersytetu protest przeciw nielegalnym wyborom syndyka na drugim kursie prawa oraz przeciw ekscesom anti-żydowskim na terenie uczelni.

Największy pomnik Chrystusa.

Nad stolicą Brazylii Rio de Janeiro góruje pomnik Chrystusa Zbawiciela na górze Corcovado. Jest to największy pomnik Chrystusa na świecie. Wysokość jego wynosi łącznie z naturalnym cokołem 400 metrów, a szerokość 33 metry. — Na zdjęciu naszym widzimy na pierwszym planie pomnik Chrystusa, na dalszym zaś miasto oraz cypel zwany Pao da Sugar czyli „Głowa Cukru”.

Proces Centrolewu.

Dzień posła Sawickiego.

Słuchani w dniu wczorajszym świadkowie zeznawali o działalności posła Sawickiego. Działalność ta była jednym łańcuchem antyrządowej agitacji, przyczem pos. Sawicki nie liczył się z wagą słów i rzucał największe oskarżenia i kalumnie, nie troszcząc się o skutki. Z ust jego padały ciągle słowa: „kosy, palki, stryżek”. Na jednym z wieców mówił, że Rząd jest tylko po to, aby wydzierać wszystkim chłopom z gardła i darowywać ob-

szarnikom.

Demagogiczne rachunki.

Jako dowód na to, jak chłop jest uciemiężony, dawał ten typowy demagog następujący przykład: Chłop bierze za szklankę mleka 10 groszy, a w mieście, gdzie ma pragnienie, zapłacić musi 40 groszy za szklankę wody.

O policji wyrażał się na wiecach

w ten sposób, iż policja nic nie robi, chodzi tylko po wiecach, pisze w karnetach, a potem robi doniesienie. Na wiecu w Sokółce groził pos. Sawicki, że członków Rządu będą wieszac na latarniach. W Knyszynie mówił do chłopów: Głupi jesteście, trzeba wziąć kosy i siekiery i obalić Rząd.

Oporni świadkowie.

Przeznaczonego na dzień wczorajszy materiału dowodowego nie można było wyczerpać, albowiem przy sprawieniu listy świadków, okazało się, że

nie stawili się dwóch świadków: Piotr Wiśniewski i T. Laskowski. Sąd zdecydował, że należy wysłać powtórnie wezwania tym świadkom.

KOCHASZ POLSKIE MORZE — POPIERAJ FLOTĘ POLSKĄ!

CZEŚĆ URZĘDOWA.

Lwów, dnia 5 listopada 1931.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 3 października 1931 roku o utworzeniu niezależnego administracyjnie od nadleśnictwa Zarządu Tartaku Państwowego w Worochcie.

Na podstawie § 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 grudnia 1924 r. o organizacji administracji lasów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 119, poz. 1079) w brzmieniu ustalonym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 661) zarządzam, co następuje:

§ 1.

Ustanawia się niezależny administracyjnie od nadleśnictwa „Zarząd Tartaku Państwowego w Worochcie”, z siedzibą w Worochcie, w pow. nadwórniańskim, Woj. stanisławowskiem.

§ 2.

Na czele zarządu tartaku państwowego w Worochcie stoi zarządca (zawiaadowca), podległy Dyrekcji Lasów Państwowych we Lwowie, który ponosi odpowiedzialność za swą działalność i za działalność podległego personelu.

§ 3.

Do czasu wydania specjalnych przepisów i instrukcji dla zarządów tartaków państwowych do Zarządu Tartaku Państwowego w Worochcie stosuje się analogicznie, z uwzględnieniem odrębnego charakteru przedsiębiorstwa, przepisy i instrukcje, wydane dla nadleśnictw.

§ 4.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Rolnictwa:

(—) Leon Janta-Polczyński.

(„Monitor Polski” Nr. 237, z dnia 14 października 1931 roku.)

PRZENIESIENIA W SZKOLNICTWIE Powszechnym.

Kuratorjum O. S. L. przeniosło na własne prośby z dniem 1 sierpnia 1931 r. p. Annę Mielnikową, nauczycielkę 3 kl. publ. szk. powsz. w Skorodnem, powiat Lesko do 6 kl. publ. szk. powsz. w Manastercu, powiatu Przeworsk, z dniem 1 września 1931 r. p. Bronisławę Andruszkównę, nauczycielkę 6 kl. publ. szk. powsz. w Pantalowicach, powiatu Przeworsk do 4 kl. publ. szk. powsz. w Hucisku Jawornickim, tego samego powiatu, p. Marję Basserabową, nauczycielkę 5 kl. publ. szk. powsz. w Bohorodczanach Starych do 3 kl. publ. szk. powsz. w Dźwiniaczu, powiatu Bohorodczany, p. Helenę Będkowską, nauczycielkę 7 kl. publ. szk. powsz. w Medenicach, powiatu Drohobycz do 7 kl. publ. szk. powsz. w Schodnicy, p. Marję Bielakowową, nauczycielkę 2 kl. publ. szk. powsz. w Hołółkach, powiatu Zbaraż do 2 kl. publ. szk. powsz. w Ochrymowcach, powiatu Zbaraż, p. Annę Stefanję Brzozowską, nauczycielkę 2 kl. publ. szk. powsz. w Bielnawie, powiatu Podhajce do 7 kl. publ. szk. powsz. męskiej w Podhajcach, p. Mieczysława Człowskięgo, kierownika 3 kl. publ. szk. powsz. w Lubyczy-Kulańce, powiatu Rawa Ruska do 3 kl. publ. szk. powsz. w Kamionce Starej-wsi, tego samego powiatu, p. Marjanę Gardjasz, nauczycielkę 5 kl. publ. szk. powsz. w Wulce Mazowieckiej, powiatu Rawa Ruska do 3 kl. publ. szk. powsz. w Wierzbicy, tego samego powiatu, p. Marję Gardjaszową, nauczycielkę 5 kl. publ. szk. powsz. w Wulce Mazowieckiej do 3 kl. publ. szk. powsz. w Wierzbicy, powiatu Rawa Ruska, p. Hudi Hulońnę, nauczycielkę 7 kl. publ. szk. powsz. w Marjampolu, powiatu Stanisławów do 7 kl. publ. szk. powsz. w Jezupolu, tego samego powiatu, p. Karolinę Korczakową, nauczycielkę 3 kl. publ. szk. powsz. w Połtwi, powiatu Przemysły do 3 kl. publ. szk. powsz. w Zardwórze, powiatu Przemysły.

Biblioteka Jagiellońska

w r. 1930/31.

Rok 1930/31 nie przyniósł jeszcze zasadniczej poprawy warunków, w jakich znajdują się zbiory Biblioteki Jagiellońskiej, niemniej jednak sprawa budowy nowego gmachu bibliotecznego, która rozwiązałaby bolączki związane z pomieszczeniem zbiorów, wyszła wreszcie poza sferę projektów i uchwał. Wprawdzie kwota jednego miliona, uchwalona przez Sejm na rozpoczęcie budowy, nie została asygnowana i dlatego roboty wstępne na podstawie planów prof. W. Krzyżanowskiego nie mogły się rozpocząć ani w 1930 r. ani na wiosnę 1931 r., lecz w miesiącu lutym 1931 poleciło Ministerstwo Robót Publicznych rozpisanie przetargu na roboty ziemne i roboty żelazo-betone w wysokości miliona zł., a 13 czerwca odbyło się poświęcenie kamienia węgielnego pod nową budowę w obecności Pana Ministra W. R. i O. P. śp. Dra Sławomira Czerwińskiego, po czym w lipcu rozpoczęła się praca około fundamentów. Kierownictwo budowy spoczywa w ręku twórcy planów arch. Wacława Krzyżanowskiego, a roboty wykonuje na skutek przetargu firma J. Kaczmarczyk.

Celem ratowania bardzo cennego zbioru rękopisów, który niszczał w wilgotnych salach parterowych, przeprowadzono odpowiednie adaptacje w sieni przejazdowej przytykającej do Kolegium Nowodworskiego. Do tej sieni został przeniesiony zbiór rękopisów w miesiącach wakacyjnych 1930 r. Nowe pomieszczenie o charakterze prowizorycznym jest wprawdzie lepsze niż w poprzednich ubikacjach, jednak również niezupełnie odpowiednie, i dlatego starała się Dyrekcja Biblioteki w dalszym ciągu, aby na pomieszczenie rękopisów uzyskać sale parterowe w Kolegium Nowodworskiego, zajęte przez seminarja uniwersyteckie, co wreszcie doczekało się pomyślnego rozwiązania. Obecnie jest nadzieja, że po przeniesieniu seminarjów do najtego lokalu i po uzyskaniu środków na urządzenie sal parterowych, można będzie umieścić rękopisy w bardziej odpowiadającym ich wartości lokalu.

Natomiast mniej korzystnie przedstawia się sprawa pomnożenia zbioru druków nowymi zakupami. Rosnący z roku na rok spadek zakupów dzieł obcych ujawnił się także w bieżącym okresie sprawozdawczym. Tłumaczy się to z jednej strony niedostatecznymi środkami pieniężnymi, jakie B. J. otrzymuje, z drugiej strony koniecznością uregulowania zaległości finansowych za poprzednie lata. Wśród najważniejszych ofiarodawców należy wymienić rząd francuski, fundację Carnegiego, z prywatnych zaś ofiarodawców hr. Stanisława Henryka Badeniego. W cyfrach przedstawiają się obecnie zbiory B. J. następująco w porównaniu z rokiem ubiegłym, (w nawiasach stan z 31 III 1930): druki tomów 556522 (545005), inkunabuły 2951 (2951), rękopisy 6631 (6614), dyplomy 450 (447), ryciny 16548 (16111), mapy

Z wydawnictw periodycznych.

„Bluszcz”. Tygodnik. Nr. 44 „Bluszczu” rozpoczyna artykuł wstępny J. Krawczyńskiej p. t. „Kobieta wobec kryzysu ekonomicznego”; J. Strzelecka w dalszym ciągu zastanawia się nad „Ewolucją snobizmu”, a H. Kłosińska polemizuje z p. Zdanowicz-Szczepańską na temat „Panna na wydaniu wczoraj a dziś”. W dziale literackim zwraca uwagę nowela St. Jarocińskiej-Malinowskiej p. t. „Książka, której już nigdy nie doczytam”, poezja L. Krzemienieckiej pt. „Mogila arabska”, obrazek K. Bielańskiej „Poślubiona cyprysowi”, fragment „Zaduski” (z Paryskiej Sofjówki) A. Wyleżyńskiej, wiersz Z. Rościszewskiej „Umarłemu wczoraj”, wreszcie szkic pt. „Malarstwo kobiece na ostatnich wystawach” St. Podhorskiej-Okolów, oraz aktualja. Dział literacki bogato ilustrowany. W dziale praktycznym mamy artykuły: „Zagadnienie oszczędności a kobieta”, „Jak należy czytać swoje pismo” przez W. B., „Piękno na codzień” przez N. J., „O zdołaniu grobów” przez M. Sarjusz-Stokowską. W dodatku „Mody i roboty” modele okryć zimowych i praktycznych sukien.

3599 (3470), nuty 4932 (4629), medale 43 (42).

Z prac nad udostępnieniem zbiorów należy wspomnieć o ważnej reformie katalogu alfabetycznego, polegającej na zjednoczeniu trzech odrębnych katalogów w jeden. Praca ta posunęła się już znacznie i będzie ukończona w ciągu bieżącego roku. Podobnie jak poprzednio, także i obecnie opracowano dla czytelników kwartalne wykazy ważniejszych nabytków celem łatwiejszego korzystania z najnowszej literatury naukowej.

Z sali koncertowej.

Występ Artura Rubinsteina.

Wielkie nazwisko i europejska sława artysty tej miary, co Artur Rubinstein, obowiązują nie tylko do mistrzowskiego i w pełnym tego słowa znaczeniu wirtuozowskiego odtwarzania programu, ale również i do wychowywania publiczności; do poddawania jej kompozycji nowszych, mało granych i znanych, które dopiero w świetnym wykonaniu mogą wykazwać swe wartości i zabłysnąć w właściwym świetle. Obowiązek ten bierze na siebie Rubinstein z całą ofiarnością i świadomością, włączając w swój każdorazowy program szereg utworów mało u nas granych. Niezrozumiałym i dziwnym jest jednak fakt, że „nowości” te od szeregu lat pochodzą prawie wyłącznie z zakresu muzyki hiszpańskiej, i nie wychodzą poza ramy lekkich, brawurowych i błyskotliwych kompozycji, obliczonych wyłącznie na efekt, kompozycji, których kolor pseudo-nowoczesny niema głębszego podkładu i uzasadnienia jak tylko „pour épater le bourgeois”. I na ostatnim wieczorze cała środkowa część programu składała się z tego rodzaju utworów (Villa Lobos, De Falla i nawet Revel) wykonanych przez artystę w sposób, wydobywający z tych kompozycji możliwe maximum ich wartości.

Nic więc dziwnego, że punkt

frekwencja w Czytelnii głównej obniżyła się w roku sprawozdawczym, podobnie jak i liczbą zamówień. W przeciwieństwie do Czytelnii ujawnił się bardzo znaczny wzrost ruchu w wypożyczalni. W związku ze Zjazdem naukowym im. Jana Kochanowskiego wzięła Biblioteka udział w urządzeniu wystawy wydań dzieł wielkiego poety. Wystawa ta objęła niemal komplet wydań z XVI i XVII w., oraz wybór wydań z XVIII—XX w. Otrzymał w darze od Tow. Przyjaciół Biblioteki aparat fotograficzny dla zdjęć negatywnych, oddał w roku sprawozdawczym cenne usługi, przede wszystkim uczy-nym zagranicznym.

ciężkości koncertu przeniósł się na początek programu, a przede wszystkim na II Sonatę Karola Szymanowskiego. Pierwszą część tej Sonaty, traktowaną orkiestrowo i utrzymaną jeszcze w stylu Skrjabinina, wykonał Rubinstein z właściwym sobie wybuchowym temperamentem, osiągając natomiast w części II (warjacje) niezwykle subtelne zróżnicowanie nastroju, a w cz. III (fuga) zwartość i plastykę, które nawet szerszej publiczności uprzystępniły kompozycję tę, stosunkowo dość obcą mentalności przeciętnego słuchacza. — Orzeźwiająco działały po błyskotliwych a zmysłowych w melodyce i rytmice utworach hiszpańskich, mazurki i etudy Chopina, ujęte w sposób prosty i bezpretensjonalny, na co sobie może tylko naprawdę wielki artysta pozwolić.

Zakończenie długiego programu stanowiły Funérailles Liszta (w swej części środkowej dziwnie podobne, prawie że identyczne z środkową częścią poloneza As-dur Chopina), oraz jego XII Rapsodja, uszlachetniona przez Rubinsteina nawet w swych najbardziej banalnych ustępach.

Doskonałość technicznych środków tego artysty jest czemś tak oczywistym i ogólnie znanym, że nie wymaga już specjalnego wyróżnienia.

W zastępstwie Dr. Zofja Lissa.

Ex-kaiser i jego świnia.

Były cesarz Niemiec, Wilhelm II, występował już wobec świata pod wszelkimi postaciami: jako strateg, administrator, dyplomata, mówca, nawet jako... autor opery. Mało kto go zna jednak w charakterze... hodowcy świń. Przed londyńskim trybunałem rozgrywa się obecnie pocieszna sprawa, wytoczona przez Wilhelma II.

Początek jej datuje się od wiosny 1914 roku. Ambitny cesarz niemiecki pragnął nawet w dziedzinie hodowli świń prześcignąć wszystkich swych konkurentów. Poleciał tedy nabyć najlepszy okaz, odznaczony medalami na wystawach gospodarstwa wiejskiego. Po długich poszukiwaniach odnalazł go w hrabstwie Gloucester nadzwyczajną świnie. Załadowano ją do wagonu i skierowano do portu. Cóż, kiedy w Tillbury urząd sanitarny świnie zatrzymał ze względu na panującą w owym czasie epizootję.

Nabytek Wilhelma II wrócił do swego chlewu, by po pewnym czasie wędrować znów do portu. Tym ra-

zem świnie załadowano już na okręt, ale właśnie tegoż dnia wybuchła wojna między Wielką Brytanią a Niemcami. Świnia, za którą Wilhelm już zapłacił, stała się łupem wojennym Anglików.

Stało się jednak tak, że kaiser wysłał pewnej nocy Zeppelin nad Anglię. Bomba z Zeppelina rozszarpała m. in. i świnie kaiserza w farmie w Norfolk. Nastąpił rozejm, zawarcie pokoju. Zmieniły się granice Europy, Wilhelm stracił koronę, zbiegł z Niemiec, ale o świnii swej pamiętał — i wytoczył obecnie sprawę o zwrot należności. Farmerzy z Somerset odmówili zapłaty: świnie rozszarpał przecież pocisk z niemieckiego Zeppelina. Przeciwnie, to farmerom właśnie należało się pieniądze od Wilhelma II za utrzymanie świnii przez 3 lata.

Trybunał oddał powództwo kaiserza. Tak zakończyły się dzieje historycznej świnii, którą nabył Wilhelm II.

Łacina jako język międzynarodowy.

Pod protektorem światowej sławy prof. Tadeusza Zielińskiego odbyło się w Warszawie w lokalu Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy pierwsze zebranie organizacyjne grona osób — zwolenników wprowadzenia łaciny, jako języka międzynarodowego.

Na zebraniu tem przedyskutowano opracowany przez mec. Kijeńskiego statut przyszłego Towarzystwa Zwo-

towarzystwo. Zbytecznym byłoby dowodzić korzyści, jakie cały świat osiągnie z wprowadzenia jednego, a mającego ku temu wszelkie dane i prawa języka w międzynarodowych stosunkach kulturalnych, naukowych i politycznych.

Obchód Sienkiewiczowski.

Dla uczczenia 15-lecia śmierci Henryka Sienkiewicza, zarząd Syndykatu dziennikarzy warszawskich zajął się zorganizowaniem uroczystego obchodu o charakterze symfoniczno-operowym, opartym w całości na motywach twórczości wielkiego mistrza słowa.

Henryk Sienkiewicz zmarł w Vevey, nad Lemanem, w Szwajcarii dnia 15 listopada 1916 r., w trzecim roku wojny światowej. Obchód odbędzie się ściśle w rocznicę śmierci, czyli dnia 15 listopada w Filharmonji warszawskiej.

Przemówienie, poświęcone twórcy „Quo Vadis”, wygłosi, na prośbę zarządu Syndykatu, prof. Br. Gubrynowicz. Opracowaniem strony artystycznej zajął się dyrektor warsz. Tow. muzycznego, prof. Adam Wieniawski. Orkiestrę Filharmonji, na którą spada główna część zadania, poprowadzi prof. A. Dołżycki. Oprócz części orkiestrowej, popisy solowe wykonają artyści zlikwidowanej Opery warszawskiej: M. Karwowska, H. Dudyczówna, sopr. kol., baryton August Wiśniewski oraz artysta dramatyczny M. Frenkiel.

Zaprzeczenie pogłosek o ponownej niższe pensyj urzędniczych.

W sferach urzędniczych wielkie zaniepokojenie wywołała kursująca od kilku dni pogłoska o zamierzonym iakoby ponownym obniżeniu poborów urzędniczych.

Według tych pogłosek, obniżka miała być przeprowadzona jeszcze w roku bieżącym w ten sposób, że wysokość punktów, według których obliczane są pobory urzędnicze, miała być zmniejszona z 43 groszy do 35 groszy i objęłyby urzędników państwowych, wojsko, emerytów i inwalidów.

Pogłoskę tę staraliśmy się sprawdzić u źródeł miarodajnych, które jej najkategoryczniej zaprzeczyły, nazywając ją zwykłym zmyśleniem i złośliwą plotką.

Inauguracja Rolniczego Uniwersytetu Ludowego przez radio.

Minister Rolnictwa dr. Leon Janta-Polczyński przyjął w dniu 4 b. m. kierownika działu rolniczego Polskiego Radja p. Szczepana Mędrzeckiego, w towarzystwie prof. Mikułowskiego-Pomorskiego, oraz prof. Leśniewskiego, którzy prosili p. Ministra o wygłoszenie przez radio przemówienia na inaugurację rolniczego radjowego Uniwersytetu Ludowego.

Przemówienie inauguracyjne wygłosił Min. Polczyński w dniu 22 bm., rozpoczynając tem samem cykl wykładów - odczytów radjowych, poświęconych specjalnie sprawom rolniczym.

Himalaje pozostają niezdołane.

Donoszą z Londynu: Doszły tu wiadomości, iż wyprawa niemieckich turystów górskich, którzy dotarli już na wysokość 7.925 metrów i stanęli pod szczytem Kangszendzga, musiała zawrócić z drogi, napotkawszy o 150 metrów od szczytu na nieprzebytą przeszkodę w postaci gładkiej pionowej ściany, na którą nie można było się dostać ani jej ominąć. Kierownikiem tej ekspedycji był dr. Bauer.

